

- Didėja lietuviškų, natūralesnių bei maistingesnių produktų pasiūla rinkoje;
- Propaguojamos nacionalinės augalų ir gyvūnų veislės.

Nauda aplinkai:

• Tręšiant pagal laboratorinius tyrimais pagrįstus tręšimo planus ir kiekvienam laukui individualiai parenkant trąšų rūšį, formą, normą, tręšimo laiką ir būdą, mažiau cheminių medžiagų patenka į aplinką;

• Mažinant augalų apsaugos priemonių naudojimą (antruoju vegetacijos periodu gali būti naudojamos tik mechaninės augalų apsaugos priemonės) ir draudžiant naudoti toksiškas ar labai toksiškas augalų apsaugos priemones, mažėja dirvožemio bei vandenų tarša bei jų eutrofikacija;

• Sintetinių augalų apsaugos priemonių pakeitimas natūraliomis biopriemonėmis sudaro palankias sąlygas bioįvairovei gausėti bei kraštovaizdžiui įvairėti.

Nauda gamintojui:

• Suteikia teisę pagamintą ir sertifikuotą produkciją ženklinti ženklu „Kokybė“, taip padidinant vartotojų pasitikėjimą produktu;

• Ženklu „Kokybė“ pažymėti produktai išsiskiria iš masinės gamybos srauto ir dėl savo išskirtinių savybių yra paklausesni rinkoje;

• IKP produktus gaminantis ūkis pelno prestižą, produktams sukuriama didesnė pridėtinė vertė;

• Gaminant ar auginant IKP galima pasinaudoti Europos Sąjungos bei nacionaline (valstybės) parama kokybės išlaidoms kompensuoti.

Nauda vartotojui:

• Privalomas auginimo, gamybos ir perdirbimo procesų sertifikavimas bei kontrolė suteikia papildomų garantijų dėl produkto kilmės, sudėties bei mitybos vertės;

• Saugojamos ir puoselėjamos lietuviškos maisto gamybos tradicijos;

tais ir pajusti privalumus. Todėl reikalingas didesnis sertifikuotų gamintojų ir produktų kiekis. Beje, sertifikuoto medaus ir kitų bičių produktų gamintojai susijungę ir pasinaudodami finansine parama, galėtų parengti tinkamo dizaino ir kokybės fasavimo tarą. Ji padėtų vartotojams lengvai atskirti šiuos produktus ir ypač pagerintų jų įvaizdį.

Kodėl tai reikėtų daryti?

Gaminant IKP siekiama užtikrinti kokybės reikalavimus. Todėl reikia daugiau žinių, griežtesni reikalavimai turi būti taikomi žaliavai ir gamybai (perdirbimui), atsiranda papildomų sąnaudų. Valstybės politika siekia rinką aprūpinti geros kokybės, sveikais maisto produktais, tad papildomos išlaidos (sertifikavimo, kontrolės, prisijungimo prie IKP gamintojų gretų) pirmuosius penkerius metus yra kompensuojamos pagal ES ir nacionalines programas, kurias įgyvendina Žemės ūkio ministerija.

Kuo tai naudinga bitininkams?

Šiuo metu jau daugiau nei 30 bitininkų sertifikavo medų ir kitus bičių produktus. Suprantama, kad vartotojai prieš pamėgdami produktą turi turėti galimybę jo įsigyti bet kuriuo metu, palyginti su kitais analogiškais produk-

Kuo tai naudinga mėsos produktų gamintojams?

Pats pirmasis sertifikuotas gaminys buvo mėsinis viščiukas. Šiuo metu ypač kritikuojama mėsos produktų gamyba, kurioje naudojama maisto priedų, mėsos pakaitalų. Tai perdirbėjus verčia ieškoti kitų kelių - pavyzdžiui, pasirinkti gaminių grupę Be jokių E. Teoriškai gal ir būtų gerai, bet praktiškai tokie gaminiai yra pasmerkti. Būtent IKP yra tas kelias, kuris gali patenkinti reiklų vartotoją ir gamintoją.

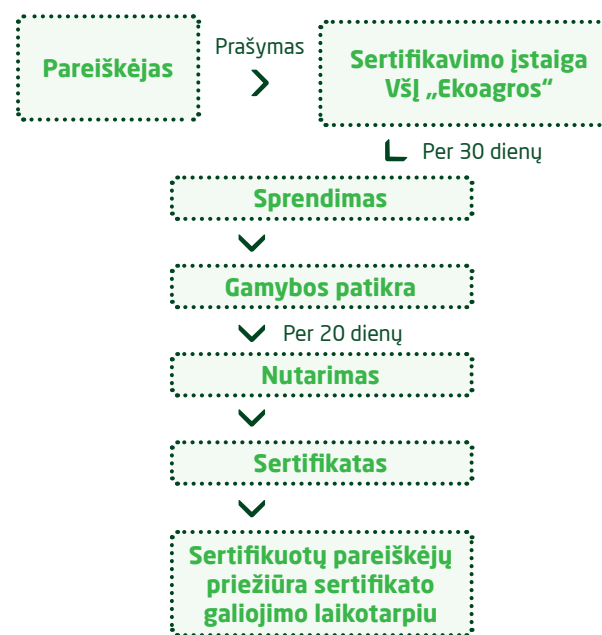
Gaminant šiuos produktus tik virtoms dešroms, dešrelėms ir sardelėms gali būti dedama ne daugiau kaip trys ketvirtadaliai neišvengiamai būtinų maisto priedų, tokių kaip natrio nitrito, nuo seno vadinamo salietra, ir nepavojingų antioksidantų (askorbo rūgštis ir jos natrio druska). Griežtesni šių produktų gamybos reikalavimai dėl auginamų gyvulių šėrimo ir laikymo užtikrina aukštesnę mėsos kokybę. Taigi svarbu, kad atsirastų tokių gyvulių poreikis iš perdirbėjų, tuomet ir ūkininkai sertifikuotų gyvulių bandas.

Kuo tai naudinga vaisių ir daržovių augintojams?

Ši sritis yra viena iš jautriausių kokybės atžvilgiu. Šiuo metu turime daugiau nei 250 ha sertifikuotų laukų, kuriuose auga aukštesnės kokybės vaisiai ir daržovės. Suprantama, griežtesni auginimo reikalavimai ūkininkams sudaro papildomų išlaidų ir derlius yra ne toks gausus, tačiau susidarę papildomi kaštai kompensuojami pateikus paramą. Taip pat reikėtų įvertinti augantį vartotojų pasitikėjimą Lietuvoje užaugintais vaisiais ir daržovėmis. Jų kokybę patvirtintų ženklas. Džiugu, kad esant nemažai tokių produktų paklausai, jau galima jų nusipirkti ir prekybos centruose.

IKP sertifikavimas

IKP, atitinkantys specifikacijose nustatytus reikalavimus, sertifikuojami nepriklausomos sertifikavimo įstaigos VŠĮ „Ekoagros“. VŠĮ „Ekoagros“ taip pat vykdo sertifikuotų IKP produktų auginimo bei gamybos proceso priežiūrą sertifikato galiojimo laikotarpiu.

Tik sertifikuoti IKP produktai gali būti ženklinami Lietuvos Respublikos prekių ženklų registre įregistruotu, nuosavybės teise ministerijai priklausančiu ženklu „Kokybė“.

Išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktai – IKP

Išskirtinės kokybės produktai

(toliau – IKP) reprezentuoja Nacionalinę maisto kokybės schemą. Ši schema parengta ir įteisinta 2008 m. aktyviai bendradarbiaujant su maisto produktų gamintojais, perdirbėjais, prekybininkų ir vartotojų organizacijų atstovais. Gamintojams, dalyvaujantiems šioje schemoje, teikiama parama pagal 2009 m. Europos Komisijos patvirtintą Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemonę „Dalyvavimas maisto kokybės schemose“.

Nacionalinės maisto kokybės schemos

esmė yra ta, kad produktai auginami ar gaminami laikantis papildomų, griežtesnių, IKP specifikacijose išdėstytų reikalavimų. Atitiktį šiems reikalavimams patvirtina nepriklausoma nuo gamintojų sertifikavimo įstaiga. IKP specifikacijos reikalavimus atitinkantys ir atitikties sertifikatą turintys produktai ženklina mi ženklą „Kokybė“.

Šiuo metu yra patvirtintos specifikacijos šioms pagrindinėms maisto produktų grupėms:

- Išskirtinės kokybės bičių produktų ir jų mišinių;
- Išskirtinės kokybės grūdų, jų perdirbtų produktų ir duonos, pyrago bei miltinės konditerijos kepiniių;
- Išskirtinės kokybės kombinuotųjų pašarų;
- Išskirtinės kokybės mėsos ir jos gaminių;
- Išskirtinės kokybės paukštienos gamybos;
- Išskirtinės kokybės pieno ir jo gaminių;
- Išskirtinės kokybės šviežių vaisių, uogų ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų;
- Išskirtinės kokybės dedeklių vištų kiaušinių;
- Išskirtinės kokybės cukrinės konditerijos ir šokolado gaminių.

Norintieji gaminti IKP produktus, kuriems šiuo metu nėra parengta specifikacija, gamintojai turi galimybę specifikaciją pasirengti patys ir teikti ją Žemės ūkio ministerijai tvirtinti. Svarbu tai, kad parengtoje specifikacijoje išdėstyti reikalavimai negali būti mažesni nei numatyta IKP grupių specifikacijose.

IKP – tai Lietuvoje išauginti ar pagaminti žemės ūkio ir maisto produktai, kuriems keliami griežtesni nei minimalūs tiekimo rinkai reikalavimai ir kurie dėl tam tikrų ūkininkavimo ar gamybos būdų taikymo kokybinėmis savybėmis pranoksta įprastus, rinkoje esančius produktus.

IKP maistingesni:

- Gamyboje taikomi ekstensyvūs auginimo, gamybos bei maistingumą išsaugantys perdirbimo būdai, todėl IKP pasižymi išskirtiniu skoniu, kvapu, išvaizda ir konsistencija;
- Šviežesni, nes vartotojui patiekiami per trumpesnę nei įprasta tos kategorijos produktams laikotarpį;
- Juose didesnis natūralios ląstelienos, vitaminų, polifenolių, mineralinių bei kitų biologiškai vertingų žmogaus organizmui medžiagų kiekis arba sumažinta energinė vertė, riebalų, sočiųjų riebalų rūgščių, druskos ar cukraus kiekis.

IKP natūralesni:

- Auginant šiuos produktus išlaikomi nustatyti atstumai iki taršos šaltinių (magistralinių, krašto kelių, gamyklų, sąvartynų);

- Griežčiau reglamentuojamas mineralinių trąšų, pesticidų, veterinarinių vaistų naudojimo kiekis, dažnumas ir laikas;

- Perdirbant nenaudojama sintetinių maisto priedų: konservantų, saldiklių, aromato ir skonio stipriklių, dažiklių.

IKP pagaminti tausojant aplinką:

- Naudojami geriausi prieinami gamybos būdai, aplinką saugančios technologijos;
- Maksimaliai panaudojamos gamybos atliekos, ribojamas sintetinių, savaime nesuyrančių ar netinkamų pakartotiniam perdirbimui pakavimo medžiagų naudojimas.

Atsakinga institucija

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija
Išteklių ir kokybės politikos departamentas
Kokybės politikos skyrius
Gedimino pr. 19, LT-01103 Vilnius
Tel.: 8 (5) 239 1164
Faksas: 8 (5) 239 1212
El. paštas: Ausma.Skirkevičūtė@zum.lt

Sertifikuojanti ir priežiūrą vykdanči institucija

VšĮ „Ekoagros“
K. Donelaičio g. 33, LT-44240 Kaunas
Tel.: 8 (37) 203 181
Tel./Faksas: 8 (37) 203 182

Kontroliuojanti institucija

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
Siesikų g. 19, LT-07170 Vilnius
Tel.: 8 (5) 240 4361
Faksas: 8 (5) 240 4362
El. paštas: vvt@vet.lt

Daugiau informacijos galite rasti internete:

www.zum.lt skyriuje „Maisto sauga ir kokybė“
www.maistokokybe.lt
www.ekoagros.lt